

Wystawa „Polski protest 1976” w Radomiu

23.6.2026 - | Instytut Pamięci Narodowej

23 czerwca 2026 roku na pl. Corazziego w Radomiu zaprezentowaliśmy wystawę plenerową przygotowaną przez Instytut Pamięci Narodowej w 50. rocznicę wydarzeń Czerwca '76. W uroczystości wziął udział dr hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa IPN.

Ekspozycja przedstawia genezę, przebieg i konsekwencje robotniczych protestów z czerwca 1976 r., ukazując nie tylko wydarzenia w Radomiu, ale także protesty w Ursusie, Płocku, Szczecinie, Gdańsku, Elblągu i Grudziądzu. Wystawa pokazuje zarówno skalę społecznego sprzeciwu wobec podwyżek cen, jak i brutalne represje władz komunistycznych, które dotknęły tysiące uczestników protestów. Szczególne miejsce zajmują w niej wydarzenia radomskie – największy i najbardziej dramatyczny zryw robotniczy czerwca 1976 roku, który stał się jednym z fundamentów narodzin demokratycznej opozycji.

Wystawę otworzył zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Karol Polejowski. Podczas wernisażu powiedział:

- Dzisiaj w centrum Radomia otwieramy wystawę przybliżającą wydarzenia, które miały miejsce w tym pięknym mieście pięćdziesiąt lat temu. Trudno wyobrazić sobie sierpień roku '80 bez czerwca roku '76. To zryw robotniczy z czerwca był jednym z elementów, które legły u podstaw późniejszych przemian. Ci, którzy stanęli do walki w roku 1980, przypominali przecież, że są kontynuatorami dokonań pokoleń wcześniejszych. Po pięćdziesięciu latach patrzymy więc na tamte wydarzenia jako na wydarzenia formacyjne dla całej opozycji.

W uroczystości udział wzięli również: dyrektor Biura Prezesa dr Marek Jedynak, dyrektor Biura Edukacji Narodowej IPN dr Adam Pleskaczyński, dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu prokurator Andrzej Pozorski, dyrektor Oddziału Lubelskiego IPN dr Robert Derewenda, naczelnik Delegatury IPN w Radomiu Danuta Pawlik oraz zastępca prezydenta Radomia Bartosz Bednarczyk.

Ekspozycja składa się z piętnastu plansz, na których zaprezentowano archiwalne fotografie, dokumenty oraz komentarze historyczne. Autorzy ukazali drogę od kryzysu gospodarczego i zapowiedzi podwyżek cen żywności, przez protesty i represje, aż po powstanie Komitetu Obrony Robotników oraz narodziny środowisk, które kilka lat później stworzyły „Solidarność”. Wystawa przypomina, że Czerwiec '76 był nie tylko buntem przeciwko pogarszającym się warunkom życia, lecz także ważnym krokiem na drodze do odzyskania przez Polskę wolności.

Czerwiec 1976 r. był jednym z najważniejszych wystąpień robotniczych w okresie PRL i reakcją społeczeństwa na krzywdzącą politykę władz. Podwyżki cen żywności miały zakamuflować nieudolność ekonomiczną systemu kosztem obywateli.

Najgwałtowniejsze protesty wybuchły w miastach, gdzie istniały duże zakłady przemysłu ciężkiego – w Radomiu, Ursusie i Płocku. Doszło tam do strajków, demonstracji ulicznych oraz brutalnych

represji na uczestnikach ze strony aparatu bezpieczeństwa. Krwawe stłumienie protestów nie zamknęło ust ludziom. Wręcz przeciwnie coraz dynamiczniej zaczęły się rozwijać inicjatywy społeczne zmierzające do walki o wolność i demokrację. Między innymi powstał Komitet Obrony Robotników – jedna z najważniejszych inicjatyw opozycyjnych. Obrona praw obywatelskich i wzajemna pomoc stały się ważnym tematem społecznej debaty i zadaniem dla oddolnych inicjatyw.

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/244316,Wystawa-Polski-protest-1976-w-Radomiu.html>